

Tekst 3: Karl Marx og Friederich Engels: Det kommunistiske Partis manifest, 1848.

I 1848 udgave Karl Marx og Friederich Engels det kommunistiske manifest. Her præsenterede de deres version af den kommunistiske ideologi. Indholdet i manifestet har mange vinkler. fra hvad der driver historien, til økonomiske kulturelle og sociale sammenhænge i det industrielle samfund. Det kommunistiske manifest var et voldsomt angreb på de borgerlig samfund der var ved at opstå de fleste steder i Vesteuropa hvor industrialiseringen vandt frem. Fattigdommen og det usle lønarbejde var en vigtig kilde til at Marx og Engels fandt det kapitalistiske samfund uretfærdigt. Her følger nogle uddrag, der giver eksempler på både retorikken.

Et spørgsmål går gennem Europa – kommunismens spørgsmål ... bourgeoisiets [borgerskabets] tidsalder, udmærker sig ved, at den har forenklet klasse modsætningerne. Hele samfundet spalter sig mere og mere i to store fjendtlige lejre, i to store klasser, der står i direkte modsætning til hinanden: Bourgeoisiet [dvs. borgerskabet] og proletariatet [dvs. arbejderklassen]. ...

Den moderne industri har forvandlet den patriarkalske mesters lille værksted til den industrielle kapitalist store fabrik. Arbejdermasserne som stoves sammen i fabrikken, bliver organiseret som soldater. Som menige industrisoldater bliver de stillet under opsig af en hel stab af officerer og underofficerer. De er ikke blot bourgeoisklassens, bourgeoisstatens trælle, men de underkues hver dag, hver time, af maskinen, af opsynsmanden og først og fremmest af den enkelte fabrikant selv. Jo mere åbent dette despoti proklamerer profit som sit formål, jo mere småligt, afskyeligt og oprørende virker det.

Jo mindre arbejdet kræver fagkundskab og legemlig styrke, dvs. jo mere den moderne industri udvikler sig, desto mere bliver mændene fortrængt af kvinder og børn. Forskel i køn og alder har ikke mere social gyldighed for arbejderklassen. Arbejderne er kun arbejdsredskaber, som efter alder og køn kræver forskellige omkostninger.

Når endelig arbejderen er blevet udbyttet af fabrikanten og har fået sin arbejds løn udbetalt kontant, så falder de andre grupper af bourgeoisiet over ham, husejeren, købmanden, pantelåneren osv. ...

Gennemsnitsprisen på lønarbejdet er arbejds lønnens minimum, dvs. den sum af livsfornødenheder, der er nødvendig til at holde arbejderen i live som arbejder. Hvad lønarbejderen altså erhverver sig ved sit arbejde, forslå kun til at opretholde den nøgne eksistens.'